

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

„Vredništvo i upravništvo Novin je v
Crensovcih, Prekmurje“.

Vrednik: Klekl Jožef, vp. plebanos v Crensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstom je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 14, 12 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Korošec i Radič.

Pod tem naslovom prinašajo „Seljačke novine“, glasilo hrvatske ljudske stranke zanimivi članek, šteroga tu v celoti priobčimo, da naši ljudje vidijo kak Hrvatje sodijo od teva dva politika. Članek so glasi:

„Kak je začno Radič lizati pokorno vse tisto, ka je prle plivao, od toga časa sipavle najgrše reči ne voditela SLS. dr. Korošca. Radič več nikdar nemre viditi Korošca živoga, kda vidi i zna, da je Korošec bolši i poštenjši politik kak on, a poleg toga i vsi pametni politiki več dajo na Korošca, kak na Radiča.“

Korošec je nikdar ne obrno kaputa, nego vodi vsikdar edno politiko. Korošec je nikdar ne za nos vodo naroda i svoje pristaše, nego je gučao istino vsikdar, ka je mogoče, i ka ne. Korošec je nikdar ne bežao skoz kukorice (Znano je, ka je Radič pri prvom begi iz države bežao prek njiv i travnikov prek meje, da bi vüjšeo roki pravice. Op. prevajalca članka) i se je ne skrivao po „švicarskij“ luknjaj na zidi kakše palače a tudi je ne nikdar küšüvao Pašičove slike, kak to dela zdaj Radič. Korošec je ne obečavao nikdar lažlive republike, a se je tudi ne ponizo nikdar pred centralisti i se ne odpovedao autonomije, kak je to včino Radič. Korošec je ne bio v vladi nikdar brez Hrvatov, kak je zdaj radičova stranka v vladi brez Slovencev. Kda je Radič spevao pesmi austrijskomi casari, te je Korošec vodo ostro borbo v bečkom parlamenti za slobodo Hrvatov i Slovencev, pa je samomi casari Karoli v oči povedao, da ga Slovenci i Hrvati ne marajo več, a kda je Karol vido, kak stvar stoji, se je razjokao pred Korošcom. Ali Korošec je pri svojem ostao. Korošca so Austrijanci za časa boja šteli, bujti i je on v Maribori ne smeo na vulico iti, ar se je borio za pravico i slobodo. On se je ne dao potreti. Korošec je v svojoj politici vsikdar ostao pri svojem i ne švigao na levo i desno ne segao po kakšoj angleškoj, taljanskoj ali bolševičkoj, niti po Pašičovoj milosti. Korošec je Hrvatov nikdar ne püsto na cedili kak je to včino Radič s Slovenci na ljubav Pašiči.

Ar je Korošec pošten i moder politik, za to ga Radič nemre trpeti. Ali kda je Radič bilo slabo, kda ga je trbelo izvleči iz blata, v štero je zajšeo s svojov norov politikov, te njemi je Korošec bio dober. Kda je dale ne mogeo, se je obrno na Korošca, s šterim je napravo federalistični blok. I ravno Korošec je bio tisti, ki je spravo Radičovce v Belgrad. A kda se je v Belgrad i nikaj ne moglo napraviti brez krala, so radičovski voditelji pa poslali Korošca k krali, da se za nje zavzeme. Brez lanjske Davidovičove vlade ne bi Radič smeo domo iz Rusije i ta vlada je delo Korošca. Radič je to vlado vrgeo, a te je prišla obznana na njegovo stranko, pa se je največ borio za radičove

Korošec i Davidovič, ka so njihovi mandati ne bili vničeni.

Na konci vsega toga se je Radič prilizao Pašiči, ki ga je šteo vničiti, pa je začno najhüjšo borbo proti Korošci, ki ga je vsikdar rešüvao v neprilikaj. A da Radič svoje poštenje ešče bole pokaže, proglašüje zdaj Korošca za slabšega od Pribičevića samoga. To je razumlivo. Radič je postao centralist, tak njemi je lübsi centralist Pribičević, kak autonomist Korošec.

Da ešče bole vidite kakše je Radičovo politično poštenje, trbe znati i to. Kda je l. 1921 v konstituantu napravljena ustava, se je slovenska i hrvaška ljudska stranka borila proti njoj, kda so radičovci doma za pečjov sedeli. To se je Pašiči zamerilo, pa je ponüdo Korošci za Slovenijo autonomijo, či püsti Hrvate i se zveže s Srbami. Korošec je odgovoro: „Nikdar mi Slovenci ne izdamo bratov Hrvatov. Dnes ščete, da nas porabite proti Hrvatom, a za par let bi pa pritisloli na nas. Mi ne ostavimo Hrvatov, či bo to ravno nam na škodo, ali znamo, da je naša zmaga najbolje sigurna v slogi i bratstvi s Hrvatima.“ Tak možato je odgovoro Pašiči Korošec. Ka se je zdaj zgodilo? Po štirih letaj potli toga je Pašič napravo sporazum z Radičom, da v prvoj vrsti vdari po Korošci. Pašič i Radič so si zmislili vničiti kršćansko politiko pa zato ščejo z vsov silov vničiti SLS. To Radič javno guči i tak pišejo tudi Pašičove novine.

Ali vidite zdaj kakše je Radičovo politično poštenje? Zvezao se je s Srbami, da vdari po Slovencej. Radič se je odpovedao hrvatskoj Bosniji i jo izdao Pašiči, a za nagrado njemi Pašič davle Slovenijo. Ali je to pošteno? Ali Radič naj zna, da hrvatski narod nede sledio takšoj političnoj ropotiji i nede šo za njim i da ga zna tudi obsoditi. Naj on li liže pete Pašiči, nede mogeo skriti svoje politično mašetarenje s tem grdi Korošca, ešče menje pa z borbov proti Slovencej.

Tak hrvatske novine. Tak misli tudi pametna većina hrvatskoga naroda, tak moramo včiniti tudi mi, ka za večno obrnemo Radiči hrbet i ga zbrišemo iz našega spomina i to smo dužni tem bole včiniti, ar Radič šče Kristušovo vero zatreti i novo začnoti. — Ne pozabimo tudi, ka je gornje reči v „Seljačkih Novinah“ pisao dr. Andrič, pobožen svečki gospod i tretjerednik v Zagrebi. Te horvacki gospod verno drži svojo kat. vero i jo nešče zmeniti za novo krivoversko kak Radič.

Odgovor na pismo Ivana Horvat
„Ka ščejo naši prekmurški
Slovenci v Chicagi“
v Novinah št. 32.

Šteo sam v „Novinaj“ dopis g. Ivana Horvat s Chicage, kde med drugim agitira za lastno prekmurško faro v Chicagi. Vido sam

tüdi društvo Sv. Križ v tistoj števi. „Novin“, da dela za lastno prekmurško cerkev.

Na teva dva dopisa odgovarjam, da jaz kak Chicaški plebanuš nemam nikaj proti lastnoj prekmurškoj fari. To sam povedao že večkrat v cerkvi i tudi pri seaj družtev. Da, ešče već. Če bi jaz vido potrebo ešče edne slovenske cerkvi v Chicagi, pa naj bo ta prekmurška ali „kranjska“, bi celo sam zastavo ves svoj vpliv, da bi se ustanovila. I pri tom oblübitim, kak dugö bom jaz župnik v Chicagi, kak friško se bo pokazala potreba podignoti novo cerkev, bom včasi vse včind, ka se ta tudi podigne. Tak sam že začno misliti na cerkev na West strani, kde se je neselilo već slovenskih družin. Hitro, kda bo zadosta družin tam, bo se to probalo. Ali je pa že zdaj lastna prekmurška župnija potrebna?

Vsi Prekmurci v Chicagi znajo i morajo priznati, ka se je v Chicagi doseglo za nje v tom časi kak sam jaz chicaški župnik.

Kda sam pred šestimi leti prišeo v Chicago, so stanüvali Prekmurci daleč v kraj od slovenske cerkvi, raztepeni po celom varaši. Včasi prve mesece sam najprle nje obiskao po hišaj, sam vido njüvo življenje inö njüve potrebe kak sam vsakši večer za večerom kesno v noč klunkao na vaše dveri!? Najšeo sam dosta žalostne razmere med vami; stanüvali ste po „štalaj“ pri konjaj, većinomama sami moški brez družin. Velka većina vas je ne šla vsakšo nedelo k meši, ar ste meli takše delo i ste se ne zavedali, ka to ne prav. Raztepeni ste bili po varaši na tri dele, eden deo vekši, ste bili okoli Holy Name püšpekove katedrale, drugi okoli Congres ulice i tretji okoji ulice 50 na Princeton Str.

Vido sam te, da se vsi versko zgübite, že ne pridete bliže k svojoj cerkvi i či vas ne prisilimo, ka dobite k sebi v Americo svoje družine. I začno sam v toj smeri delati povsedu, kde sam mogeo.

I dnes? Hvala Bogi i čast vam prekmurskim mojim farnikom. Teško je bilo to delo. Kak znate sam mogeo prestatu dosta preganjanja. Vsi znate, kak so me napadali pri društva, pri društvi Sv. Križ, pri prekmurških chicaških novinaj i ešče po „kranjskih“ brezverskih: „Glas naroda.“ I itak, pogledajte, kak stojte dnes prekmurški Slovenci v Chicagi? Ali ste ne lepše organizirani, kak kdešte indri po Americi? Vsi, ka vas je dobrih katoličanov ali ne stanüjete že vsi okoli svoje slovenske cerkvi Sv. Štefana? Nad 200 družin vas že tu stanüje. Pogledajte vaša društva! Prle ste meli samo Sv. Križ, pa ešče v tom ste ne meli već kak 50 kotrig. Dnes ma sv. Križ skoro 200. Zakaj? Eli sam je ne pomagao jaz pridobiti, kda je bilo društvo sv. Križ lepo združeno z cerkevov i ne z brezverskov dvoranov, kak je dnes? Mate društvo Sv. Ivana Krstitela, društvo Sv. Ane i društvo Sv. Martina. Bratje i sestre v Chicagi, što vam je ustanovo ta društva? Eli sam ne bio pri ustanovitvi vsej?

Meli ste pevsko društvo „Jezero“ i ste krasno spevali v cerkvi pri meši. Društvo je razpadnulo, ka mi je jako žao i sam že parkrat oznano, ka ne bom mirüvao, dokeč je pa ne ustanovimo i se lepa prekmurška pesem pa ne oglasi v cerkvi Sv. Štefana.

Cerkev Sv. Štefana Vam je vsikdar na razpolago i mamu v cerkvenom odbori vsikdar polovico odbora Prekmurcev i če bi prekmurški farniki šteli priti na farne seje, bi jih ešče tildi već lehko meli.

Prekmurška deca so v našoj šoli tak dobrodošla i je mamu prav radi, kak druge. Naše sestere ne delajo nikšega razločka med decov naj so šterihšte starišov. Edini razloček je med dobrimi i slabimi. Ali je tak ne popelnoma preskrbljeno za vse pri fari Sv. Štefana, ka se Prekmurci lahko žütiyo domače, da smatrajo to cerkev, kak svojo prekmurško cerkev?

Naj ešče omenim prekmurske igre i zabave. Ali nemajo Prekmurci na razpolago vsikdar naše dvorane za seje, za zborovanja, za zabave i za igre? Opozarjam na zadnjo prireditev, igro i zabavo društva Sv. Ane, ka je bila cerkvena dvorana naklačeno puna tudi s „Kranjci“. Zato pitam društvenike Sv. Križa, eli ste ne meli i ešče mate zdaj tudi vi vse, ka štete, pri cerkvi Sv. Štefana? Če ste zbežali od nas, eli vas što natirao? Ne, nišče vas je ne tirao i mate vsikdar prosto, če se povrnete nazaj. Kakpa zahtevam od vas samo edno: da ne podirate toga, ka smo mi z velikimi trudi i žrtvami zozidali, nego da ste dobra deca sv. Matere Cerkvi i dobri farniki sv. Štefana. Mi vas ne potrebujemo, če vi nas ne. Mamo vas pa radi kak vsakše drugo katoličansko društvo. I kda se vrnete, vas bomo z obema rokama sprejeli.

Ali je tak te posebna prekmurska fara potrebna v Chicagi? Ne! Odložno ne. Dokaz za to že to, da delajo za to faro samo oni, šteri so ne bili nikdar dobri farniki, šterim je oštarija ljubša kak cerkev. Tak na priliko piše tudi g. Ivan Horvat v „Novinah“ za lastno cerkev, zdaj, kda je čemer na me, prle, dokeč sva si bila dobra i sva mela automobile vküp, je bio tudi on eden zmed tistih, šteri so ne meli časa iti v cerkev. Dokeč se društvo Sv. Križ ne razčemerilo na mene, je bila slovenska cerkev naednok strašno potrebna. Tudi je značilno, da ne delajo za lastno prekmursko cerkev oni Prekmurci, ki stanujejo na Nort Side eli South Side, kda bi bilo to na mestu, nego oni farniki Sv. Štefana, ki v to cerkev, malo eli spoj ne hodijo i ešče te neščejo podpirati. Če se tak tej prekmurski Slovenci deleč od slovenske cerkvi bivajoči ščejo zdržiti i si ustanoviti svojo cerkev, tem bom pa jaz na vso moč pomagao. Tej so mi pa ravno pravili, ka so zadovoljni z nemškov ali irškov cerkvijov, kama zdaj hodijo, ka je pa ne istina. I ka majo dobri Prekmurci prav, ka njim je ne ešče za edno cerkev v bližini cerkvi Sv. Štefana, kaže tudi to, ka so na klopi za cerkev Sv. Štefana že tolko dale, da majo od ostalih Slovincov zahtevati pravice, če bi je jim tej ne šteli dati, ar več kak polovico cerkvi i šole je dar Prekmurcov. Zakaj te zdaj pa nova težka finančna bremena? Pri cerkvi se ide edinž za zveličanje duš, ne pa za jezik ali narodnost. Če bi se pa štela ešče edna cerkev ustanoviti, ustanovila se ne bi za zveličanje duš, nego zavolo narečja. Ustanovitev cerkvi je tudi ne lehka stvar pa stane velikanske stroške. Ravno smo pri Sv. Štefani vse zozidali, zdaj pa naj listvo sprime nova bremena?

Kak sam pravo, če bo potrebno zidati ešče edno cerkev v Chicagi, bom jaz sam pri tom deli pomagao. Dokeč pa bodo za ustanovitev cerkvi ljudje, kak so zdaj; je pa to samo eden namen: deliti narod i škoditi cerkvi Sv. Štefana. Vsi tej pa naj znajo, da s tem ne samo ka škodijo cerkvi, nego cepijo narod i razdirajo narodno edinstvo. Za oboje je pa čaka težek odgovor pred Bogom.

O. Kazimir Zakrajšek
župnik v Chicagi.

(Te odgovor nam razjasni položaj, ki obstoji med našim ljudstvom v Chicago. Prosimo zato vse, naj se pomirijo z g. plebanošom i pristopijo nazaj k cerkvi sv. Štefana pa te ti zdrženi naj tam zidajo novo cerkev, gde do to za dobro spoznali g. plebanoš. Tu te naj spunijo našo željo, ki smo jo k pismi Ivana Horvat izrazili. Vr.)

Novi svet.

Spisao: I. Sziklai.

Iz vogrščine prestavo Fr. Kolenc.

Moč njegova je še naprej sünjava nato pa je pusti tam, gde se je zadelo, ob pesičnatom bregi nekše skale. Še ednok bi je rad pograbo, a potreti konec dreva se pod pritiskom vode zasadi v trdi pesek. Zdaj je već nemre ladati; tam je pusti.

Par ftice se zaleti na vövrženi predmet. Obletavajo ga, cvilijo, se zaganjajo okoli; bantüvati pa ga niedna ne vüpa. Voh niüv čüti, da še ne vmro, šteroga je z njim vred prneso tok na breg.

Vali bole i bole zaostanejo. Komaj njüvö špricanje segne do tela, ki je vrženo na breg.

To pa se zgene. Pomali, medlevno. Kak tisti, ki je omedlo, če dobi friški zrak.

S strahom obrača okoli zvlüžgane oči.

I otprla vdanost pomiri njegöv strah]

Rešen je teda.

Ali je to mogoče, moj Bog?

Elemere.

Ne ve, kak pride se; ka se je zgodilo v zadnjem hipi. Zgübo je vid. Ali se je zgrabo za to potro brvno, ali pa je že v vodi pograbo za njim, ali ga je čüdova roka postavila pod njega, o vsem tom nikaj ne ve.

Dobro nam je.

List markišovskoga Kùhara, „M. Krajina“ etak piše v svojoj pred zadnjoj številki:

„Mi kmeti smo preveč srečni od tistogamao, kak je Radič „zmagao“. — „Novine“, štere zagovarjajo visoko dühovščino, naj bodo le tiho zato, ar se Radič trüdi za pavra, za njeva dosta dosegne, zato nam zdaj tudi dobro ide, ne tak, kak v časi dr. Korošca. — Dozdaj je izvozna carina težila pavra. Ta carina je zdaj odpravljena. To je zasluženje g. Radiča. — Cena pšenice je zdaj Din 280, cena prvorazrednih bikov je kg. po 9½ Din“. — Na konci po opomina vse Prekmurce naj se radüjejo, juvčejo i g. Radiča naj radi majo.

Prle kak na te točke odgovorimo, pribijemo, ka je pred ednim letom bio g. dr. Korošec telko časa na vladi, kak je zdaj Radič. To pa zato tu povdarimo, da nišče node pravo, ka so radičovci ne meli časa za delo.

Kak so kmeti srečni, to povejo oni sami. Zato je pitam, kda vam je kmetom bolše šlo, kda je dr. Korošec bio na vladi ali zdaj pod penzioniranim republikanskim vojskovodjom Radičom? — Radič se prej za pavra trüdi, ali je to istina? Dnes, za Radiča je cena najbolših bikov 9½ Din, pred ednim letom, kda je dr. Korošec bio minister, ste je pa odavali po 16—18 Din. Jeli g. Kùhar, ta lepa cena je kmeti na kvar bila, zatö jo je trbelo dolpobiti tak nesramno, ka vsi vesničari v dvojnost spadnemo? — Pred ednim letom sam ves davek lahko plačao, če sam odao 7 q. pšenice. Zdaj za Radičove vlade je cena pšenica mala, davki pa velki, ka ne bi bilo zadosta 14 q. pšenice za odplačüvanje dač. *Tu se naj trüdi g. Radič za kmeta!* — Radič je odpravo prej carino. To bi bilo potrebno delo, ar nas je carina klala. To pripoznam, a obednim pa pitam: ne je li vekša carina navržena na vse, ka kmet. mešter more küpiti? i zdaj, kda nega po Kùharovom jeziki carine, zakaj je te cena tak sramotno nizka i je včasi spadnola, kak se je odpravila tak zvana izvozna carina? Kama te ide razlika, što si devle v žep ogromne peneze? Človek bi pričaküvaö, ka bodo zdaj cene bolše, ar ne trbe plačati carine, a je ravno nasprotno. Što je tomi kriv? Na to naj odgovori g. Kùhar i „patron“ kmeta Radič. Lehko požerajo to razliko veletrogovci i tak njim pomaga odpravljena carina i ne kmetom, ki dela i se mantra? — Razložite nam to g. Kùhar. Nas vseh odgovor je: mi se nemremo radüvati, nemremo juvkati, mi se moramo jokati, zavolo naših nevol, zavolo Radiča, ki je postao nezvesti svojemi programi, kmeti nezvesti hrvatskomi narodi i autonomiji. Vüpamo pa, ka bomö ednok popevali, kda bo v svobodnoj Jugoslaviji svoboden slovenski narod: kmet, siromak i gospod.

— X. —

NEDELA

XV. po risalaj. Evang. sv. Luk. 7, 11—16.
— Mladenec, pravim ti vstani!

Božanska moč Jezušova se je najočivestnejše kazala v obüjenji od mrtvih. Da je Bog, so svedočili tudi drugi čüdeži, a v tak velkoj meri i s takšov gotovostjov ne. Što mrtvomi lahko zapove, da naj vstane, što je teda gospod nad življenjom i smrtjov, drugi ne more biti kak.

Na nikaj se ne spominja, ka se je v zadnjih hipaj zgodilo. Samo na to, da je Bogi zročo düšo.

Da je sestrično ime stisnola zadnjo skuzo iz oči.

Vse drugo je za njega mrtvo, drugi svet.

Tak se čüti, kak da bi z velikoga betega vstano. Dozdaj je nagon bojazni napanjao njegove živce tak močno, da se je nezavedno lahko držao, medtem da ga je veter dale tirao na drvečih valaj.

Zdaj pa se je že rešo strašnoga vtisa. Mrtvo njemi roke omahnejo, olejšano odpüstijo vsi živci.

N ti krp'ca sühoga ne na njem. Afrikansko sunce pa bo že friško pomagalo. Obleka se skoro pari na njem. Po hrbti se ga mraz spreletava, v začetki z malim tresenjom, potom pa vsigdar pomenje i pomenje; nato pa njemi mlačno čüstvo začne ogrevati trdo kožo. Krv se segreva, oči, možgani se čistijo. Naednok začüti, da je lačen. Življenje se je povrnolo v njega, zahteva zadovoljenje.

Pomali se gor zavleče. Komaj ma moč za hojo. Na koži se poznajo sledi krvi. Komaj zdaj čüti, da ga tu pa tam boli. Solnata voda je sprala krv z vdarec, i je tudi zacelila ranjeno kožo. A preci je zmrcvarjen, stučen.

Na samoten skalnat otok je prišeo. Nekelko metröv je komaj visok, Jütri bo mogoče že kakši drugi veter plesao prek po njem i ga

Bog. Ar B. g je človeki dao življenje, on ga tudi vzeme. I če je ednok komi poslao smrt, ne človeka, šteri bi njemi s svojov močjov i naravnimi silami znova vdehno življenje. Kristuš pa jo to včino. Ne samo ednok, nego vsigdar, gda se njemi je videlo potrebno, da s tem potrdi svoje reči o svojem božem poslanstvu, o svojem mešijanstvu, o svojem božanstvi. Mrtvecov pa ne zbüjao samo zato, nego tudi iz smilenosti do lüdi. Zakaj je na priliko zbüdo najmskoga mladenca? „I gda jo je Gospod zagledno (dovico najmre, štera je jokala za svojim pokojnin sinom), se njemi je v srce smilila, i joj je pravo: Ne joči! I je pristopo i se dotekno nasil, i je pravo: Mladenec, pravim ti, vstani!“ I zakaj je zbüdo Lazara? Gda je teda Jezuš vido, da joče (Marija, Lazarova sestra), i židovje, šteri so prišli ž njov, da jočejo, se je zgrozio v dühi i je žalosten postao i je pravo: Kam ste ga položili? Pravijo njemi: Gospod, pridi i poglej. I Jezuš se je razjokao.

O kak smilen je naš Gospod! Pomilüje nas zavolo naših nesreč i v svojem smilenji nam pomaga v vseh naših stiskaj. Kak pa smo mi nasproti njemi hladni. Kak nezahvalni smo za njegovo smilenje: Kak nesmileni smo dostakrat. Nešče mo znati, ka nam je včino, kakše dobrote nam še zdaj skažüje i ne čüjemo njegovoga glasa, gda nas milö zazava, da bi se müdili par hipov pri njem, da bi njemi lejšali bridkost, štero čüti zavolo nevernih src, zavolo hüdobije, grehov sveta, zavolo zaničüvanja njegovoga navuka, zavolo preklinjanja njegovoga svetoga imena. Nešče mo ga obiskati v njegovoj samoti, gde prebiva samo zavolo nas. V tabernakel se je skrio, da bi bio med nami, da bi nam bio blüzi, gde bi ga v svojih križih i težavaj vsigdar našli, da bi njemi lahko razodeli svoje srce. A kak malo maramo mi za te njegov velki aldov. Za vse drugo mamö čas, samo za to ne, da bi njemi par reči povedali v zahvalo. — Ali nemamo kamenih src?!

Glasi.

Slovenska Krajina.

Za naše delavce. Gospod poslanec Klekl so vložili prošnjo na g. ministra za finance Dr. Stojadinoviča gledöč na naše prekmurske delavce, ki delajo na Madžarskom za zrnje, ka bi je spravili domo brez carine, kak do zdaj. G. poslanec so pred 3 leti izposlovali, ka so siromaški delavci lahko pripelali krvavo zasluženno zrnje prek meje brez carine. S tem je delavcom dosta bilo pomagano. Lüdje so vidili, da se naša stranka briga za nje i ka se jim ide na roko pa so včasi kazali bole prijazno lice proti našoj državi i vsemi kak prle, kda so bili nahujskani od Radičovih agitatorov i so pred razmejitvenov komisijov kričali proti njej. Zdaj pod Radičom je pa odpravljeno dovoljenje, ka bi se smelo zrnje spraviti prek meje brez carine, zato so se pa g. poslanec znova obrnoli na g. ministra, da naj dovoli prosti prevoz. Odgovor g. ministra objavimo, kda pride.

za vedno spere z njega.

A itak ne. Tak visiko vali ne segnejo. Na vrhi majo ftice gnezde. Te so teda na varnom. Samo od spodaj se vidi tak nisok; od deleč pa se nikaj ne vidi.

Pri svetlobi obračajočega se sunca se njemi na jüžnoj strani prikaže dugi vijoličast trak nad tmičnosivov morskov gladinöv. Tisto je zemla. A kakša zemla?

Otok ali süha zemla?

I kak pride ta.

Zdaj se je stepeo istinsko.

O prvöj smrti že nikaj ne znao. Brez bolečin bi lahko prišeo na drugi svet. Bilo bi bolše.

Ar zdaj strašnejša smrt čaka na njega. Štere strašne muke bo morao od minote do minote pretrpeti. Smrt od glada. Grozota.

Okoli pregleda mali otok.

Par gnezd najde.

V ednom pol tucata belic.

Ftice ga jokajoč obletavajo. V njega se ščejo zagnati s klüni, perotmi; a čütijö svojo slabost, z bolestnim strahom letijo pred odganjajočimi rokami.

Za hip ostane.

Ali ga ne zadene vekša nevarnost, če te ftice maščüvanje prijočejo iz nebes? To ga je na delinsko pravlico spominjalo, v šteroj bantüvane živali nesmileno maščüvanje zvršijo nad svojimi preganjalcu, o vse njemi je taki na pamet prišlo.

(Dale.)

„Uradni list“ štev. 80, z dne 25. avgusta t. l. prinaša „Uredbo o draginjskih čokladah za duhovništvo vseh konfesij usvojenih z ustavov.“ Aktivno županijsko duhovništvo vseh konfesij sprejeme draginjske doklade i je razvrščeno v šest draginjskih razredov. Duhovništvo Slovenije s Prekmurjem spada v šesti draginjski razred i dobiva 420 dinarov draginjske doklade na mesec, menje kak v bogatoj Horvatskoj dobivajo. Itak se pa te doklade ravnajo po posestvi kelko ga ma duhovnik i po njegovih dohodkaj. Duhovniki, ki majo nad 32 plüga zemle ne dobijo drag. doklad. Šteri majo samo 8 plügov zemle, dobijo popuno drag. doklado. Ovi, ki majo više od 8 plügov do 32 pa so drag. doklade sorazmerne premoženji. Drag. doklade dobivajo tudi upokojeni duhovniki. — Isti „Uradni list“ prinaša tudi „Uredbo o opravljanju izpita za častniške čine sodne stroke v rezervi.“ Ta uredba je važna za dijake rekrute, ki študirajo jus i so omejeno sposobni za neborce.

Hotiza. Delo pri povekšavanju naše cerkvice lepo napreduje. V dvema ali treh tjednaj bo vse zgotovljeno i cerkvice ešče to jesen blagoslovljena.

Kobilje. Delo pri zidanju cerkvi je vredno. Blagoslovitev cerkvi bo 13. sept. dne. — Dosta trüda i naporov je koštalo to delo, dosta penez se je potrošilo, a vrli Kobiljačanje že pozablajo na vse, ar so darivali za najlepši namen: Bogi na diko. V vesi je veliko veselje, ar je cerkev lepa, v šteroj bodo se vrli verniki shajali k božoj službi. Naj bo v čast ta hiša kobiljanskoj občini.

Meščanska šola v D. Lendavi, je zaprta pod uredbi ministra za posveto br. 34205. Tak je javo veliki župan nar. poslanci g. Kleklni, ki so znova urgirali otvoritev šole. Prle je javo veliki župan, da ostane, zdaj pa ka je zaprta. — Lendavčarje so zdaj ostro spomenico poslali na ministerstvo potom g. poslanca v zadevi svoje šole, štera že 50 let stoji i v štero bi se spisalo 70 dece. Zato pa zroka nega, zakaj bi se zapirala. *Madjari prosimo slovensko šolo, i slovenska oblast nam je nešče dati,* tak se tožijo lendavčarje v spomenici. I ščista prav majo. Ka povejo na to Orjunci, Sokoli i drugi „državotvorci?“

Pozdrav vsem čitatelom Novin pošila Fr. Kolenc, vojak bolničarske čete v Zagrebi. — Gda sem v Novinaj čteo, da služim v Zagrebi, sem bio še „baka“. Zdaj pa sem že avanžerao. Postao sem pisac pri blagajniki „Stalne vojne bolnice“. Mesečno zaslužim 10 dinarov. Ali ne velka čast za mene? Niti ne vem, ka bi s telkimi penezi. Za spomin bi jih djao, pa se bojim, da bi mi miši vdarile v kufer i jih pregrizle. — Pozdrave pošilajo tudi Štefan Bakan (iz Turnišča), pisac pri komisari za prehrano, Györköš (iz Polane) pisac na komandi i Horvat (iz Bogojine) pripravnik za kaplara.

Naši Orli v Lotmerki. Sept. 8. na Malo mešo so blagoslovili v Ljutomeri velikanski dom mil. g. dr. Ivan Tomažič, stolni dekan iz Maribora. Slavnostni govor so meli g. dr. I. Hohnjec narodni poslanec. Pri slovesnosti je navzoče bilo vso orlovsko društvo iz celoga okrožja, tak tudi naše prekmursko, štero v to okrožje spada. Naši dečki i dekle iz društva so z najlepšimi spomini prišli domo z lepe slavnosti z željov, da bi prečnim bratom Orlom tudi v Slov. Krajini mogli dati kem hitrej priliko vdeležiti se blagoslavljanja kat. doma.

Orlovski odsek v Žižkih priredi dne 20. septembra t. l. v nedelo po večernici ob 4. vöri javno prireditiv s sledečim sporedom. 1. Rejalni pohod članov. 2. Proste vaje članov. 3. Proste vaje in simbolične članic. 4. Rejalni pohod

naraščaja. 5. Proste vaje naraščaja. 6. Proste vaje mladenk. 7. Vaje naraščaja s palicami. 8. Simbolične vaje gojenk. 9. Skupine članov. Vse vaje se vršijo s spremljevanjem godbe „Kociper“. Povabljeni so vsi prijatelji mladine k obilnoj udeležbi. Podpirajte nas, ki v duhi gledate bošo bodočnost naše krščanske mladine. Na svidenje, Bog živi!

Država.

Orli našemi krali. V Šibeniki v Dalmaciji je bio, kak smo že javili, velki tabor hrvatskoga Orla. S toga tabora so poslali Orli našemi vladari brzovav te vsebine: „Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksander Beograd. Jezere orlovske omladine s svojega izleta pozdravljajo Vaše Veličanstvo zagotovivši Vas o vdanosti i proseči, da se Vaše Veličanstvo zavzeme za ravnopravnost orlovske organizacije posebno pred šolskimi oblastmi, ar Orlovstvo vzgajajoč dobre kristjane vzgaja tudi dobre državlane. Hrvatski Orlovski savez.“

Zborüvanje radikalov v Križevcaj (na Hrvatskom). Vršilo se je 30. avgusta. Govorniki so prišli — trije — iz Šumadije (srednja Srbija). Kak poroča belgrajsko „Vreme“, se je zbralo pred cerkvov do 3000 ljudi; bili so to pristaši vseh strank, največ radičovcov, radikalov i samostojnih demokratov. Radičovci i samostojni demokratje so delali rebuko s kričanjem. Kak so hrvatski kmetje poučeni o novom političnom položaji, šteri je nastao s sporazumom med radikali i radičovci, kaže obnašanje zborüvalcov. Gda je srbski radikal govorio o sporazumi, so njemi kričali: „Mi ščemo hrvatski zbor v Zagrebi.“

I milijardov dinarov znaša vsa škoda, štero so povzročile po našoj državi vremenske neprilike. Ministrstvo za poljedelstvo pripravlja načrt, šteri pride pred skupščino v jeseni, da se prizadetim pomore.

Toča. V Bački je bila pred par dnevi takša toča, ka je na njivaj bujla dva brata, ki sta tam delala.

Svet.

Zlato mešo so služili znameniti katoličanski pisateo pišpek dr. Keppler. Velki pišpek poleg dela za svoje ljudstvo svoje pišpekije delajo tudi na prosvetnom poli. Tak so izdali mnogo lepih i važnih knjig, ki se šteje po celom katoličanskom sveti i to znastvene i vzgojne knjige, ki majo stalno vrednost. Kak so dugo pišpek na Würtenberškom, so zozidali 8 cerkev, šteli so dati zidati tudi v Rottenburgi novo stolnico pa so to vojne i povojne razmere preprečile. Pišpek dr. Keppler so si v denešnji dobi pridobili za katoličansko stvar mnogo zaslug.

Proti modernim oblekam je izdalo posebno zapoved ravnateljstvo trgovske akademije v Pragi. Zapoved graja moderne globoko izrezane i kratke ženske obleke i jih imenuje „brezobzirnost nasproti tistomi, ki mora gledati neobleženo telo“. Zapoved preti učenkam, štere ne bi prihajale v šolo v obleki, ki je primerno visiko zakapčena i primerno duga, z izklüčenjem iz šole. Če dečki lahko prihajajo v šolo v dostojnoj obleki naj tudi prihajajo v šolo v dostojnoj obleki deklice, pravi ostra zapoved.

V Budapešti premineva vedno več ljudi. Poleg navade samovmorov je pred kratkim nastopila nova nesreča: ljudje so začnoli preminevati. Gledoč na mlade deklice, se lahko misli, kam preminevajo, a zdaj so začnoli v Budapešti preminevati ljudje brez razlike spola i starosti: moški i ženske, stari i mladi. V zadnjih treh mesecaj je policiji prijavljenih prek 1200 slučajov.

Vsi ste sužnji mašinov i mašini vas vničijo. Nekši pariški list je objavo vsebino razgovora, šteroga je meo njegov sotrudnik z „velikim lamo“, ki gospodari nad 4000 menih. „Veliki lama“ je pisao n. pr. o zrakoplovcaj: „Tej ljudje se jako prilično gibljejo v zraki, ni gdar pa ne bodo letali tak visoko, da bi dosegnoli Boga.“ Na pitanje, ka misli o mašinaj, je odgovoro: „Vi ste sužnji svojih mašinov i mašini vas vničijo.“

Most i jez (gat, bör) prek Nila. Nil je znana reka v Afriki, štera vsake leto poplavi svojo okolicu i tu je te najbolje rodovitna zemla. Zdaj so to vodo tudi začnoli regulirati. Vlada se je pogodila z nekšev angleškov tvrdkov, da

ta napravi most prek Nila. Most bo meo 9 lokov i bo ves iz oela, dugi bo 1150 metrov, šerek 9.5 metrov, koštao bo 300 jezerö funtov, to je 82 milijon 500 jezero dinarov. — Prek Modroga Nila so napravili gat, bör, šteri je edna največjih zgradb na sveti, košta pa po naših penezaj 3 milijarde 300 milijonov dinarov. Ka so napravili te gat, so dobili 300 jezero plügov zemle, kda pa Nil naraste pa se napravi 80 km. veliko jezero.

Zverina v človečem kepi. V Leningradu (bivši Petrograd) na Rusoskom je nedavno boljševik Putjatin risar vmoro svojo hčerko. Divjak je prave, ka je to včino zato, ar je mala proti njegovoj prepovedi Itak šla v cerkev i kda jo je zakleno v sobo, je tam pred podobov molila. To ga je razčemerilo i jo je buio, ka bi jo tak aldüvao komunističnoj državi. Mislili so, ka se njemi meša, pa so zdravnik i izjavili, ka je popunoma pri zdravoj pameti.

Francusko učitelstvo, kakših 80 jezer po številu, je pristopilo k socialistično — komunističnoj strokovnoj organizaciji. Tak so se francoski učiteje izjavili za proletarjat i je pustilo takzvani srednji stan.

V Oksfordi na Angleškom se je vršio peti velki mednarodni katoličanski kongres, na šterom je bilo zastopanih 27 narodov.

V Marseille-i na Francuskom je zborüvao socialistični ženski kongres, na šterom je bilo 100 delagatinj, ki so zastopale 16 narodov.

Nevihite. Letos so po celom sveti velke nevihte i povodnji, štere so napravile veliko škode i zahtevala dosta človeških življenj.

Domača politika.

JMO. i DS. Muslimanska stranka i Davidovičova demokratska stranka se ščeta združiti v edno stranko. Že dugo časa vlada med obema strankama jako prijateljsko razmerje, posebno kak obstoja blok sporazuma. Zdaj se pri obema dela na to, ka bi se združili. Tak bi bila v parlamentu edna močna stranka, ki bi mela 51 poslancov.

Proti Bolgariji. Naša vlada je energično nastöpila proti Bolgariji, ar se je pa dugodilo, ka so komitske čete vdrle na naše ozemlje. Pri tom se je dognalo, da bolgarska vlada podpira komite. Naša vlada bo zahtevala, za vsakoga našega državlana, šteri bi bio žrtev teh napadov i milijon dinarov. Povzela bo tudi energične korake, da se tej napadi na našo zemlo za stalno preprečijo.

Medjimurje je prikapčeno k mariborskoj oblasti. Gda se je začasa Koroščove vlade šteli prikapčiti, takši krik so gnali radičovci. I zdaj? Vse je tiho: Pašič tak žele, Radič mora bogati.

O čem senjajo neštetni hrvatski časopisi (Radičovi). Če se na Hrvatskom obhaja kakša vekša slavnost, na šteroj se zbere par jezer ljudi i na šteroj tudi Radič spregovori par reči, mislijo voditelje Radičove stranke — pred vsem se zna Stipica sam — da je ta slavnost i vnožina ljudi, šteri so se zbrali na njoj, znamenje, da hrvatski narod odobrava njegovo politiko. Na Velko mešo i v nedelo (15. i 16. avg.) je hrvatski narod v Zagrebi obhajao jezeroletnico kronanja prvoga hrvatskoga krala, Tomislava. Zbralo se je na desetjezere ljudi. I ka so pisale hrvatske novine po slavnosti? *Da je ta bila plebiscit* (glasanje) *za odobritev sporazuma, šteroga je sklenolo vodstvo Radičove stranke z radikali.* Kak so mogle to novine pisati, je zanimivo pitanje. Če se je narod zbrao, da obhaja jezeroletnico, s tem še ne povedano, da odobrava Radičov sporazum z radikali. To pišejo samo zavolo toga, da bi mamili samisebe i da bi metali drugim pesek v oči. To je tem bole potrebno, ar se vsakši den glasneje čüjejo protesti proti zdajšnjoj politiki radičovcov i se druge stranke vsigdar bole pripravljajo za odločen nastop proti Radiči.

Svetovna politika.

Boji v Maroki se nadalüjejo. Velika Španjolska ladja se je z vsov vojskov potopila. — Marokance zalagajo Nemci z orožjom.

Madjarska. Bivšega ministra za no-trašnje zadeve Benicky Ödöna je sodnija obsodila na triletno vozo i 15 milijon koron štrofa ar je nekaj žalivoga pisao proti vladarci Horthyji i odkrio uradne tajnosti. — Nešteti sodijo, ka je obsodba krivična.

MALI OGLASI.

Sreča Vas išče! Preskrbite si srečke!
Efektna loterija
NARODNO KULTURNEGA DRUŠTVA
MALA NEDELJA.

300 dobitkov v vrednosti Din. 15 550.

Srečka stane samo Din 5. Žrebanje nepreklicno 15. novembra 1925. Kupujte in naročite srečke takoj pri Narodno kulturnem društvu Mala Nedelja.

SÜHE GOBE (GRBANJE)

KUPUJE PO NAJVIŠJIH CENAJ
TVRDKA

J. Lovrenčič i drug
v Križevcih pri Ljutomeru
(poleg cerkvi)
Iščejo se nakupovalci.

K odaji je posestvo.

V Medjimurji, v Dragoslavcih odam jako fal v ednom falati ležeče, krasno vérstvo, štéro obstoji iz 15 vógrskih plúgov njiv, 16 plúgov na južno stran ležečih prvovrstnih goric, 5 plúgov senožati, 15 plúgov loga (na šterom se dobi do 150 metrov gorivnih drv) i 4 plúgov pri hiši stoječe senožati, sadovnjaka, dvorišča i gréd, vsega vkúp do 50 vógrskih plúgov. — Z vérstvom vréd se še odajo sledeče stvari, štere k tomi k coj spadajo, kakti: 1. zidana hiša (2 sobi, preša i kúhnja), 2. hiša za vancara (2 sobi, 1 kúhnja), 3. štale i gúmló, 4. v hiši i gospodarskih poslopih stoječe pohištvo, prešo, plúg, brana i druga gospodarska škér, 5. 200 hektolitrov vsebujoče iz hrastovoga lesa napravljene lagve, 400 hl. vsebujočih lagvov iz cementa, z glažovinov odnotraj oglajene, 6. 6. prasec, 7. 2 težka konja, 1 krava, 1, bika, 8. letošnji vinski pridelek, štéri prinese 180—200 hl. — Kupnina bo vprek določeno po pogajanji, plačilni pogoji se ravnotak določijo po pogajanji. Vérstvo je primerno túdi za 2—3 sorodne družine, štere si to med seov razdelijo. Podrobnejša pojasnila da z rečjov onim, ki nakanijo kúpiti, moj zavúpnik:
Dr. LÁSZLÓ BÉLA, fiškališ v Čakovci.

Gostilna

pri Gor. Radgoni
naprodaj.

Kcoj spada posestvo 8 plúgov zemle, pridela se 20 polovnjakov jabočnice 5 polovnjakov vina. Pita se pri posestniki

JAKOBI HOLC
ČREŠNJEVCI št. 21. pri G. Radgoni

Naprošajo se vsi oni trgovci, obrtniki, ki ščejo inserizati v KALENDARI SRCA JEZUŠOVOGA, za l. 1926, naj to pravijo kem prle uredništvu NOVINE v Črenšovcih, ali v tiskarni BALKÁNYI v D. Lendavi.

Fölkéretnek mindazon kereskedők, iparosok, akik a NOVINE 1926. évi naptárában hirdettetni óhajtanak, tudassák ezt minél előbb a NOVINE szerkesztőségével Črenšovciban, avagy BALKÁNYI nyomdával Dolnja Lendaván.

Pristopite

k novoustanovlenoj „MLINSKOJ ZADRUGI“ na Razkriži.

Priglasite se lahko vsakš den.

Delež je 1000 dinarov, štéri se lahko plačuje túdi na rate.

„MLINSKA ZADRUGA“

(bivši Kumparičov mlín) Razkriž.

J. MOČNIK

v M. Soboti

priporoča vsem interesentom svoje bogato skladišče

nagrobni

spomenikov

od 600 Din naprej. Prevzeme vsa v to stroko spadajoča dela.

Išče se za menjše gospodarstvo zvün varaša starejša kmečka ženska za
kúharico.

VOGT EMIL, lastnik petanske slatine,
p. Slatina Radenci, Slov.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri ERDŐŠY BARNABAŠ, trgovci z papírom i igračami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

Podpirajte Novine!

UNIV. DOCENT IN PRIMARIJ

Dr. IVAN MATKO

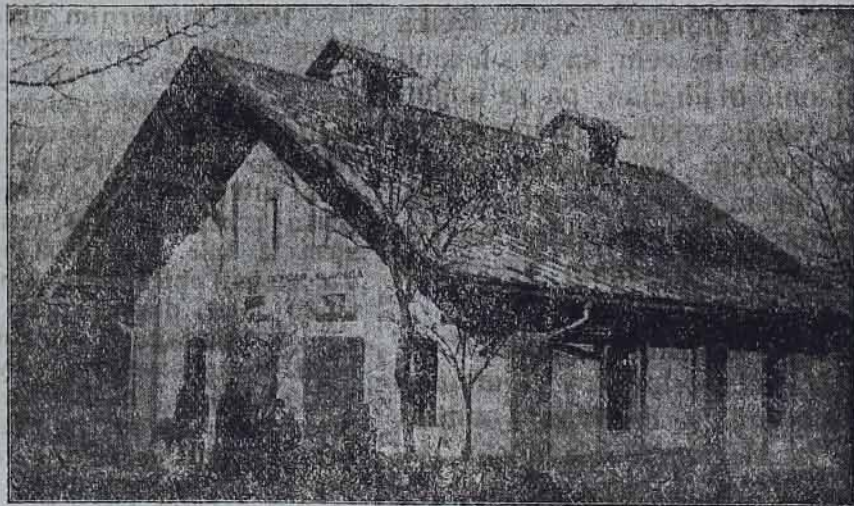
NAZNANJA, DA IZVRŠUJE PRESVETLJAVO, SLIKANJE IN ZDRAVLJENJE Z REENTGENOVIMI ŽARKI (HELIOPAN APARAT) OB OBIČAJNIH ORDINACIJSKIH URAH.

TELEFON 357.

MARIBOR

SLOVENSKA UL. 4.

Izvozna klavnica
JOŽEFA BENKO
Mur. Sobota v Križevcih
Prekmurje.

Gospodarska poslopja
so krita s salonitom.

Samo s SALONITOM pokrivate hiše, ker je salonit sedaj najboljše pokrivalo! Je lahek, trpežen, kljubuje z vsakim veharom, negorljiv, nikoli ni potreben, poprave in je vsled tega tudi najcenejši. **Večletno jamčenje!** Skladišče: ČEH & GASPAR, mešana trgovina in s stavbenom materijalom Murska Sobota. Ravnotam se dobivajo túdi potrebna pojasnila.

Samostalno prekmursko katoličansko podporno društvo sv. Križ Chicago III:

je najbolše društvo za prekmurske Slovence v Chicagi. Kotriže društva postanejo lahko kat. Slovenci, moški od 16. do 50. leta, ženske od 16. do 45. leta starosti. Kotriže plačajo ednok pristopnino 1 Dol. i mesečno 1 Dol. i zato dobi vsakša betežna kotriža prvij 6 mesecov 1 Dol. podpore za vsaki den, nadalnje 3 mesece pa 50 centov na den. Če je kotriža ešče duže betežna, zvoli se njoj podpora na mesečnoj seji. Za smrtnino plača društvo zdaj 350 Dol., kda bo pa več kak 200 kotrig, pa 500 Dolarov. Gotovščine ma društvo 5000 Dol. kotrig 170. Želeme, ka bi bilo skoro 200 kotrig. Društvo skrbi za lepí spreved i cerkveni pokop i bo pomagalo pri deli za prekmursko slovensko faro v Chicagi i priporoča vsem kotrigam, da si naročijo prekmursko glasilo „Novine“ v štéri objavljá društvo svoje oglase. Novine se naročijo pri Klekl Jožefi, vp. pleb. v Črenšovcih, Prekmurje, Jugoslavija i se dobijo túdi pri društvu. Društvene seje se vršijo vsako drúgo nedelo v meseci ob 3. vóri na numerí 1804. So Racine Avenue, Chicago III. Opominamo vse prekmurske Slovence, ki so ešče nej ali so že v kaksem društvu, naj pristopajo k tomi lepomi društvu, štéro pomaga kotrigam v potrebaj.

Odbor za letó 1925:

Predsednik Martin Kelenc, podpredsednik Mihal Grúškóvnjak, tajnik Štefan Hožjan, podtajnik Martin Horvat, blagajnik Štefan Jakšič, paziteo betežnih Mihal Gjórek, nadzorni predsednik Štefan Gjúra, računó-voditela Štefan Ritlop i Naci Markoja, paziteo društva Anton Markoja, vrtar Jožef Trajbar.

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVA
plača najbolje dolarje
in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Obrtna Banka d. d. v Ljutomeru.

Ovlaščeni zavod za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja, daje kredite po najugodnejših pogojih ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.